

DOSTĘP DO INFORMACJI O PRZEDSIĘBIORCY W ŚWIETLE EWOLUCJI SYSTEMU LEGALIZACJI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W POLSCE

MACIEJ ETEL, URSZULA ETEL

University of Białystok, Faculty of Law, Poland

Abstract in original language

Niezależnie od podstawowej funkcji ewidencjonowania działalności gospodarczej, czyli legalizacji (kreacji) przedsiębiorcy, celem rejestracji jest również zagwarantowanie dostępu do informacji o podmiotach wykonujących działalność gospodarczą na terytorium RP. Niestety aktualne gwarancje dostępu do informacji, sformułowane w ustawie z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej, nie są ukształtowane w sposób jednolity, wzbudzają wątpliwości w teorii i praktyce, a w konsekwencji wskazana funkcja nie jest realizowana prawidłowo. Następująca z dniem 1 lipca 2011 r. reforma zasad legalizacji działalności gospodarczej eliminuje wskazany problem. Czyni to przede wszystkim gwarantując dostęp do informacji o działalności gospodarczej i przedsiębiorcy za pośrednictwem ogólnokrajowego (centralnego) systemu teleinformatycznego (CEIDG).

Key words in original language

Przedsiębiorca; system ewidencji; dostęp do informacji

Abstract

Irrespective of basic function of the entrepreneurial activity registration system, which is legalization (or entrepreneur establishing), the key goal is to guarantee access to the information about all entrepreneurs and their activity in Poland. Unfortunately current legal regulations, contained in the Act on Economic Activity (the Act of 19 November 1999), are not uniform and cause difficulties in theory and practice. As a consequence, aforementioned goal of entrepreneurial activity registration system does not function correctly. The reform of the Act on Freedom of Economic Activity (the Act of 2 July 2004) which come into force on the 1st of July 2011 is going to solve the problem, first of all by establishing precise guarantee of the access to the information about all entrepreneurs in Central Register and Information of Economic Activity among others in an electronic format.

Key words

Entrepreneur; registration system; access to the information

1. WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej¹ określana jest mianem swoistej „konstytucji działalności gospodarczej”. Status tego aktu wynika przede wszystkim z przedmiotu regulacji. U.s.d.g. określa bowiem podstawowe zasady podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej na terytorium RP, a także obowiązki organów państwa w tym zakresie. W tym wymiarze stanowi *lex generalis* (systemowego).²

Zgodnie z art. 14 u.s.d.g. podstawowym obowiązkiem przedsiębiorcy jest legalizacja działalności gospodarczej. Przedsiębiorca może bowiem podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej (EDG) albo po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Przepis ten wskazuje również, że wpisowi do ewidencji podlegają przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi, a względem pozostałych podmiotów właściwym jest rejestr przedsiębiorców KRS.

Powyższe daje umocowanie funkcjonowaniu dwóch odrębnych rejestrów działalności gospodarczej. Są to: ewidencja działalności gospodarczej, właściwa legalizacji działalności gospodarczej osób fizycznych, oraz rejestr przedsiębiorców KRS obejmujący właściwością podmioty inne niż osoby fizyczne.³

Funkcjonowanie dwóch równoległych rejestrów właściwych działalności gospodarczej stanowi rezultat ewolucji polskiego porządku prawnego. Należy przy tym wyraźnie podkreślić, że w toku tej ewolucji rejestry ukształtowane zostały w sposób odmienny, a podstawowe różnice dotyczą m.in. ich podstaw prawnych, konstrukcji i reguł proceduralnych, a także charakteru i właściwości. Tym niemniej EDG i rejestr przedsiębiorców KRS w założeniu pełnią tożsame funkcje:

- 1) służą legalizacji działalności gospodarczej, a także
- 2) gwarantują dostęp do informacji o działalności gospodarczej i przedsiębiorcach funkcjonujących na terytorium Polski.

¹ Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r., Nr 220, poz. 1447 ze zm.) – dalej jako u.s.d.g.

² C. Kosikowski, Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2011, s. 13-15

³ Zgodnie z przyjętą w art. 4 u.s.d.g. definicją przedsiębiorcy oprócz osób fizycznych są to osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa nadała zdolność prawną

Niniejsze wystąpienie przedstawia aktualne rozwiązania prawa polskiego związane z realizacją gwarancji dostępu do informacji o przedsiębiorcy. Wskazuje na kluczowe problemy aktualnego stanu prawnego i praktyki w tym zakresie, a następnie na tym tle omawia przewidywane skutki modernizacji systemu rejestracji działalności gospodarczej będące następstwem uruchomienia Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

2. DOSTĘP DO INFORMACJI O PRZEDSIĘBIORCY I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ WEDŁUG AKTUALNIE OBOWIĄZUJĄCEGO STANU PRAWNEGO

Fakt, że EDG i rejestr przedsiębiorców KRS łącznie wypełniają tożsamą funkcję – stanowią źródło informacji o działalności gospodarczej i podmiotach ją wykonujących na terytorium Polski nie oznacza niestety, że cel ten realizują w ten sam sposób.

2.1 DOSTĘP DO INFORMACJI W ŚWIETLE KONSTRUKCJI REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW KRS

Rejestr przedsiębiorców KRS jest rejestrem właściwym działalności gospodarczej podmiotów innych niż osoby fizyczne. Funkcjonuje według zasad określonych w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym⁴.

Mając na uwadze gwarancje dostępu do informacji o przedsiębiorcy należy podkreślić kilka cech relewantnych właściwych dla konstrukcji KRS.

Po pierwsze, KRS jest prowadzonym przez sądy (właściwe sądy rejonowe) scentralizowanym (ogólnokrajowym) systemem teleinformatycznym. Oznacza to, że w KRS odnaleźć można informacje o wszystkich podmiotach wpisanych niezależnie od miejsca ich siedziby bądź głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej⁵, a ponadto dane objęte wpisem (figuruje w rejestrze) dostępne są również w wersji elektronicznej.

Po drugie, u.k.r.s. konstituuje dodatkowy organ – Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego – wyspecjalizowany w zakresie realizacji funkcji informacyjnych. Centralna informacja KRS: 1) prowadzi zbiór informacji rejestru oraz elektroniczny katalog dokumentów podmiotów wpisanych, 2) udziela informacji oraz przechowuje i udostępnia kopie dokumentów z rejestru, 3) tworzy i eksploatuje rejestr i katalogi

⁴ Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r., Nr 168, poz. 1186 ze zm.) – dalej jako u.k.r.s.

⁵ Te elementy determinują wyłącznie właściwość sądu rejestrowego, który postanawia o dokonaniu wpisu bądź wykreśleniu.

dokumentów w systemie informatycznym, a także 4) wydaje odpisy, wyciągi i zaświadczenia oraz udziela informacji z rejestru, które mają moc dokumentów urzędowych, jeżeli zostały wydane w formie papierowej, a także wydaje z katalogu elektronicznego, drogą elektroniczną, kopie dokumentów, które są poświadczane za zgodność z dokumentami znajdującymi się w aktach rejestrowych podmiotu.

Po trzecie, u.k.r.s. gwarantuje dostęp do danych objętych wpisem wszystkim zainteresowanym. W art. 8 u.k.r.s. stanowi bowiem wprost, że rejestr jest jawny. Warto przy tym podkreślić, że jawność u.k.r.s. wyraźnie precyzuje poprzez stwierdzenie, że każdy ma prawo dostępu do danych zawartych w rejestrze, każdy ma prawo przeglądania akt rejestrowych i każdy ma prawo otrzymać, również drogą elektroniczną, poświadczony odpisy, wyciągi, kopie, zaświadczenia i informacje z rejestru. Powyższe w piśmiennictwie odczytuje się jako gwarancje jawności formalnej danych objętych wpisem.⁶

Po czwarte, jawność formalną KRS dopełniają gwarancje materialne, w postaci domniemań:

1. powszechnej znajomości danych wpisanych do rejestru – w związku z generalnym obowiązkiem publikowania danych i informacji objętych wpisem w Monitorze Sądowym i Gospodarczym od dnia ogłoszenia nikt nie może zasłaniać się ich nieznanością⁷;
2. prawdziwości danych wpisanych w rejestrze – dane w rejestrze są prawdziwe; podmiot wpisany do Rejestru odpowiada za szkodę wyrządzoną zgłoszeniem do rejestru danych nieprawdziwych, a także niezgłoszeniem zmiany danych podlegających ze wpisowi, chyba szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy uszkodzanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności⁸;
3. zgodności danych zawartych w rejestrze ze zgłoszeniem – jeżeli dane wpisane w rejestrze są niezgodne ze zgłoszeniem podmiotu lub zostały wpisane bez zgłoszenia, podmiot ten nie może zasłaniać się w stosunku do osoby trzeciej zarzutem, że dane te są nieprawdziwe jeżeli zaniedbał niezwłocznego powiadomienia o wykreśleniu niewłaściwych informacji⁹.

⁶ Zob. art. 8, art. 10, art. 11 ust 2 i art. 13 u.k.r.s.; A. Nowacki, *Jawność materialna Krajowego Rejestru Sądowego*, *Prawo Spółek* 2007, Nr 5, s. 36.

⁷ Zob. art. 13 u.k.r.s.

⁸ Zob. art. 17 u.k.r.s.

⁹ Zob. art. 18 u.k.r.s.

Po piąte, obowiązki wynikające z konieczności zapewnienia prawdziwości i aktualności wpisu (zgodności danych zawartych w rejestrze ze zgłoszeniem) są podstawową powinnością każdego przedsiębiorcy funkcjonującego w rejestrze. Przedsiębiorca zobligowany jest złożyć wniosek o zmianę danych i informacji objętych wpisem nie później niż w terminie 7 dni od dnia zdarzenia uzasadniającego dokonanie wpisu¹⁰, przy czym nie wywiązywanie się z tego obowiązku jest sankcjonowane poprzez grzywny (ponawialne)¹¹, a nawet wykreślenie z rejestru, odebranie publicznoprawnego statusu przedsiębiorcy i utratę prawa do legalnego wykonywania działalności gospodarczej^{12 13}.

Po szóste, należy podkreślić szeroki zakres danych objętych wpisem. Informacje o podmiocie wpisanym zostały usystematyzowane w 6 działach rejestru i obejmują m.in.¹⁴:

- a. podstawowe dane składające się na elementy oznaczenia tj. nazwę lub firmę, formę prawną, właściwe, numer NIP, informację o wykonywaniu działalności gospodarczej z innymi podmiotami na podstawie umowy spółki cywilnej,
- b. dane o strukturze i wewnętrznej organizacji przedsiębiorcy (dane o reprezentacji przedsiębiorcy oraz jego organach nadzoru i innych organach, a także dotyczące prokurentów i zakresu prokury),
- c. dane o przedmiocie działalności wg Polskiej Klasyfikacji Działalności,
- d. dane dotyczące złożonych sprawozdań finansowych, zaległości podatkowych i celnych oraz na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i innych wierzycieli,
- e. informacje o powołaniu i odwołaniu kuratora,

¹⁰ Art. 22 u.k.r.s.

¹¹ Art. 24 ust 1-2 u.k.r.s.

¹² Art. 25-28 u.k.r.s.

¹³ Dodatkowo na mocy art. 21 u.k.r.s. organy administracji rządowej i samorządowej, sądy, banki, komornicy i notariusze są obowiązani niezwłocznie informować sąd rejestrowy o zdarzeniach, które podlegają obowiązkowi wpisu do rejestru z urzędu. Ponadto sąd rejestrowy współpracuje z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych. Warto również wskazać na uprawnienia sądu rejestrowego, który ze względu na aktualizację informacji uprawniony jest w szczególnie uzasadnionych przypadkach do dokonywania i wykreślenia wpisów z urzędu.

¹⁴ Zob. szerzej art. 38-44 u.k.r.s.

f. informacje o likwidacji, ustanowieniu zarządu i zarządu komisarycznego, rozwiązaniu lub unieważnieniu spółki, połączeniu z innymi podmiotami, podziale lub przekształceniu podmiotu w inny sposób, zawieszeniu albo wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej, postępowaniu upadłościowym i naprawczym.

Powyższe argumenty uzasadniają twierdzenie, że rejestr przedsiębiorców KRS prawidłowo realizuje funkcję zapewnienia dostępu do informacji. Zakres danych jest szeroki, są one objęte gwarancjami jawności w ujęciu formalnym i materialnym, a realizację omawianej funkcji powierzono wyspecjalizowanemu organowi – centralnej informacji KRS.

W tym świetle rejestr przedsiębiorców trafnie można scharakteryzować jako prowadzony przez sądy, centralny, publiczny i jawny system teleinformatyczny stanowiący zbiór wskazanych ustawowo, aktualnych, kompletnych i uznanych za prawdziwe danych identyfikujących podmioty tam wpisane.¹⁵

2.2 DOSTĘP DO INFORMACJI W ŚWIETLE KONSTRUKCJI EDG

Obowiązujące zasady ewidencjonowania działalności gospodarczej osób fizycznych zawiera ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej¹⁶. W aktualnej konstrukcji ewidencji trudno znaleźć elementy gwarantujące realizację funkcji informacyjnych. Można wręcz stwierdzić, że rejestr ten nie realizuje omawianej funkcji w sposób zakładany i oczekiwany, czym dalece odbiega od standardu wyznaczonego przez rejestr przedsiębiorców KRS.

Po pierwsze, EDG nie ma postaci systemu teleinformatycznego i nie jest rejestrem scentralizowanym. Jest to ewidencja (rejestr) prowadzony przez gminę, gdzie organem ewidencyjnym jest odpowiednio wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby fizycznej (pomocniczo miejsce wykonywania działalności gospodarczej).¹⁷ Oznacza to, że informacje zawarte w EDG, co do zasady, nie są dostępne w formie elektronicznej. Co więcej ograniczają się wyłącznie do przedsiębiorców-osób fizycznych z właściwości miejscowej danego organu ewidencyjnego, czyli obszaru terytorialnego danej gminy.

¹⁵ Por. Ł. Zamojski, *Rejestracja spółek. Zagadnienia materialne i procesowe*, Warszawa 2008, s. 21

¹⁶ Ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.) – dalej jako p.d.g.

¹⁷ Art. 7a ust 1 p.d.g.

Po drugie, warto podkreślić, że w strukturze organizacyjno-ustrojowej EDG nie występuje żaden organ wyspecjalizowany w zakresie dostępu do danych objętych wpisem. Informacje udzielane są w gminie bezpośrednio przez organ gminy (ewentualnie osobę w tym zakresie upoważnioną).

Po trzecie, gwarancje jawności ewidencji ujęte w p.d.g. ograniczają się wyłącznie do wskazania, że ewidencja jest jawna.¹⁸ Jak pokazała praktyka stwierdzenie to jest nieostre i nieprecyzyjne: nie przesądza o tym, czy każdy ma dostęp do danych, czy też musi uzasadniać swój interes prawny, czy dostęp gwarantowany jest do całej EDG w danej gminie, czy też tylko do poszczególnych danych w niej ujętych, czy informacje udzielane są ustnie czy też wyłącznie pisemnie, a może również telefonicznie lub przez Internet, ewentualnie czy można żądać odpisów bądź zaświadczeń o treści wpisu w EDG. W konsekwencji prowokuje (a przynajmniej dopuszcza) daleko idącą uznaniowość organów ewidencyjnych, które mogą w różny sposób interpretować formalne gwarancje jawności.

Po czwarte, nie sposób pominąć braku gwarancji jawności materialnej. Dane i informacje zawarte w EDG nie są objęte domniemaniem prawdziwości, powszechnej znajomości lub pewności wpisu.¹⁹ W takiej sytuacji można uznać, że odpowiedzialności za jakość danych i informacji objętych wpisem nie ponosi przedsiębiorca, ani organ ewidencyjny.

Po piąte, podobnie jak w przypadku KRS obowiązkiem każdej osoby fizycznej wpisanej do EDG jest informowanie o wszelkich zmianach stanu faktycznego objętego wpisem, czyli nanoszenie zmian i aktualizowanie danych figurujących w ewidencji. Warto jednak zwrócić uwagę, że obowiązek ten nie jest sankcjonowany (jak ma to miejsce w rejestrze przedsiębiorców KRS), co oznacza, że przedsiębiorca nie aktualizujący treści wpisu nie ponosi z tego tytułu negatywnych konsekwencji.

Po szóste, zakres danych udostępnianych przez EDG jest niewielki. Ogranicza się wyłącznie do podstawowych informacji identyfikujących przedsiębiorcę-osobę fizyczną, gdyż obejmuje: 1) firmę przedsiębiorcy (imię i nazwisko osoby fizycznej i ewentualne dodatki), 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP), 3) adres głównego miejsca wykonywania działalności i ewentualnych oddziałów, 4) określenie przedmiotu działalności gospodarczej zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD), 5) datę rozpoczęcia działalności gospodarczej, a także 6) ewentualnie numer telefonu kontaktowego i adres poczty elektronicznej. Nietrudno zauważyć, że zbliżony wymiar informacji o przedsiębiorcy niejednokrotnie można odnaleźć w ogłoszeniu prasowym, wizytówce,

18 Art. 7a ust 2 p.d.g.

19 M. Szydło, Ewidencja Działalności Gospodarczej jako administracyjny rejestr przedsiębiorców, *Kwartalnik Prawa Publicznego* 2004, Nr 1, s. 181-182

witrynie internetowej, a nawet bezpośrednio na towarze danego przedsiębiorcy. Stąd też zakres danych ujęty w EDG należy traktować jako niewystarczający i zbyt uproszczony.

Dotychczasowe ustalenia prowadzą do wniosku, że o ile rejestr przedsiębiorców KRS rzeczywiście skutecznie zapewnia dostęp do informacji o działalności gospodarczej i przedsiębiorcy, to z pewnością omawianej funkcji prawidłowo nie realizuje EDG. Fakt, że obecna konstrukcja EDG wymaga korekty gdyż nie odpowiada założeniom, jest archaiczna i niedostosowana do aktualnej sytuacji gospodarczej i aktualnych potrzeb, dostrzegł ustawodawca, który ujął normatywnie nowe zasady ewidencjonowania działalności gospodarczej osób fizycznych.

3. DOSTĘP DO INFORMACJI O PRZEDSIĘBIORCY I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ WEDŁUG CEIDG

Fundamentalną reformę ewidencjonowania działalności gospodarczej osób fizycznych przewiduje u.s.d.g.. Zakłada radykalne odstępnie od aktualnie obowiązujących procedur i formuły na rzecz rejestracji drogą elektroniczną. Konsekwencją planowanych zmian jest rezygnacja z EDG w dotychczasowej konstrukcji.²⁰

Przepisy rozdziału 3 u.s.d.g.²¹ stanowiące o nowym wymiarze rejestracji działalności gospodarczej osób fizycznych wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2011 r.²² Od tej daty zacznie funkcjonować prowadzona w systemie teleinformatycznym przez Ministra właściwego do spraw gospodarki Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG), która w zakresie realizacji funkcji ewidencyjnych zastąpi wójta, burmistrza i prezydenta miasta. Warto także wskazać, że CEIDG będzie funkcjonowała równoległe z rejestrem przedsiębiorców KRS.

Zmianie nie ulegną podstawowe zadania i cele ewidencjonowania. Obok funkcji legalizacyjnych CEIDG będzie udostępniała informacje o przedsiębiorcach i działalności gospodarczej. Nie oznacza to jednak, że przepisy konstytuujące CEIDG nie modyfikują sposobów realizacji funkcji podstawowych. Wręcz przeciwnie, wyraźnie ingerują w dotychczasowe zasady i poprawiają tak reguły legalizacji jak i zasady uzyskiwania dostępu do informacji o podmiotach zarejestrowanych.

²⁰ W myśl art. 66 ust 3 Przepisów zmieniających u.s.d.g. EDG prowadzone w gminach ulegną archiwizacji, a organy gmin pozostaną właściwe wyłącznie w zakresie spraw ewidencyjnych przedsiębiorców, którzy zakończyli wykonywanie działalności gospodarczej przed dniem 1 lipca 2011 r.

²¹ Na rozdział 3 składają się art. 23-45 u.s.d.g.

²² Zob. art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r., Nr 18, poz. 97)

Przed wszystkim z dniem 1 lipca 2011 r. powstanie (zacznie funkcjonować) rejestr centralny prowadzony w systemie teleinformatycznym – CEIDG.²³

Podstawowym celem ewidencjonowania pozostanie zagwarantowanie dostępu do informacji o przedsiębiorcy, co oznacza, że CEIDG należy traktować jako organ wyspecjalizowany w tym zakresie. Wynika to również z faktu, że podstawowym zadaniem CEIDG będzie, w szczególności:

1. udostępnianie informacji o przedsiębiorcach i innych podmiotach w zakresie wskazanym w ustawie;
2. umożliwienie ustalenia terminu i zakresu zmian wpisów w CEIDG oraz wprowadzającego je organu;
3. umożliwienie wglądu do danych bezpłatnie udostępnianych przez centralną informację Krajowego Rejestru Sądowego.²⁴

Warto zatem wyraźnie podkreślić, że poczynając od 1 lipca 2011 r. CEIDG umożliwi odczytanie informacji nie tylko o działalności gospodarczej osób fizycznych, ale również o działalności podmiotów wpisanych do rejestru przedsiębiorców KRS. Oznacza to, że oba systemy teleinformatyczne – CEIDG i rejestr przedsiębiorców KRS – zostaną zsynchronizowane i w rezultacie w ramach jednego rejestru (CEIDG) będzie można uzyskać informację o wszystkich przedsiębiorcach i każdej działalności gospodarczej wykonywanej na terytorium Polski.

Ponadto ustawodawca dalece poszerzył katalog danych objętych wpisem w CEIDG, który zawiera:

1. firmę przedsiębiorcy oraz jego numer PESEL, o ile taki posiada;
2. numer identyfikacyjny REGON przedsiębiorcy, o ile taki posiada;
3. numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile taki posiada;
4. informacje o obywatelstwie polskim przedsiębiorcy, o ile takie posiada, i innych obywatelstwach przedsiębiorcy;
5. oznaczenie miejsca zamieszkania i adresu, adresu do doręczeń przedsiębiorcy oraz adresu, pod którym jest wykonywana działalność gospodarcza, a jeżeli przedsiębiorca wykonuje działalność poza miejscem zamieszkania - adresu głównego miejsca wykonywania działalności i oddziału, jeżeli został utworzony;

²³ Zob. art. 23 ust 2 u.s.d.g.

²⁴ Zob. art. 23 ust 3 u.s.d.g.

6. adres poczty elektronicznej przedsiębiorcy oraz jego strony internetowej, o ile takie posiada;
7. datę rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej;
8. określenie przedmiotów wykonywanej działalności gospodarczej, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD);
9. informację o istnieniu lub ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej;
10. informację o umowie spółki cywilnej, jeżeli taka została zawarta;
11. dane pełnomocnika upoważnionego do prowadzenia spraw przedsiębiorcy, o ile przedsiębiorca udzielił ogólnego pełnomocnictwa;
12. informacje o zawieszeniu i wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej;
13. informacje o ograniczeniu lub utracie zdolności do czynności prawnych oraz o ustanowieniu kuratora;
14. informacje o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika, zmianie postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika i zakończeniu tego postępowania;
15. informacje o wszczęciu postępowania naprawczego;
16. informacje o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej określonej we wpisie do CEIDG.²⁵

Tym samym, w odróżnieniu od stanu aktualnego, CEIDG jest potencjalnie zdolna do zagwarantowania szerokiego dostępu do informacji o działalności gospodarczej osób fizycznych i może stanowić podstawowe źródło wiedzy o przedsiębiorcach.²⁶

Obowiązki przedsiębiorcy funkcjonującego na mocy wpisu w CEDIG nie uległy radykalnej zmianie. Mają bowiem na celu zagwarantowanie przede wszystkim aktualnej treści wpisu. Zgodnie z art. 30 u.s.d.g. jest on obowiązany do przedkładania informacji o zmianie danych objętych wpisem, trwałym zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej oraz informowania o zawieszeniu i wznowieniu wykonywania działalności

²⁵ Zob. art. 25 ust 1 u.s.d.g.

²⁶ R. Dowgier, M. Etel, Zmiany w zakresie ewidencjonowania działalności gospodarczej oraz identyfikacji podatkowej przedsiębiorcy, PUG 2009, Nr 10, s. 25

gospodarczej. Warto jednak podkreślić, że uchybienie tym obowiązkom jest sankcjonowane i stanowi jedną z przesłanek wykreślenia z CEIDG, a w konsekwencji oznacza utratę prawa do legalnego wykonywania działalności gospodarczej.²⁷

Jednocześnie ciężar zagwarantowania aktualności i prawdziwości danych wpisanych do CEIDG nie spoczywa wyłącznie na przedsiębiorcy. Wiąże również ministra ds. gospodarki²⁸, organy gminy²⁹, organy reglamentacyjne³⁰, kuratora³¹ oraz inne organy administracji publicznej oraz sądy³².

Gwarancję dostępu do informacji realizuje zapis, w myśl którego dane zawarte w CEIDG są jawne³³, co oznacza, że każdy ma prawo wglądu do informacji poprzez stronę internetową CEIDG za pośrednictwem elektronicznej platformy usług administracji publicznej.³⁴ Ponadto domniemywa się również, że prawdziwe³⁵, a dostęp do nich bezpłatny.

Natomiast w sytuacji, gdy w CEIDG figurują dane niezgodnie z wnioskiem lub bez tego wniosku wpisane, przedsiębiorca nie może zasłaniać się wobec osoby trzeciej, działającej w dobrej wierze, zarzutem, że dane te nie są prawdziwe, jeżeli po powzięciu informacji o tym wpisie zaniedbała

²⁷ Można również dodać, że ustawodawca względem wykreślenia (po raz pierwszy normatywnie w zakresie ewidencjonowania) przyjął, że dane zawarte w CEIDG nie mogą być z niej usunięte, a wykreślenie wpisu nie oznacza zastąpienia danych, lecz ich uzupełnienie. CEIDG pozwala zatem odtworzyć rys historyczny aktywności gospodarczej podmiotów podlegających wpisowi i nie ogranicza się wyłącznie do aktualnej treści wpisu

²⁸ Zgodnie z art. 35 u.s.d.g. minister ds. gospodarki może wykreślić albo sprostować z urzędu wpis zawierający dane niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, po uprzednim wezwaniu przedsiębiorcy do złożenia w terminie 7 dni roboczych oświadczenia w sprawie tych danych (sprostowanie następuje w drodze postanowienia), a także z urzędu sprostuje wpis zawierający oczywiste błędy, niezgodności z treścią wniosku przedsiębiorcy lub stanem faktycznym wynikającym z innych referencyjnych rejestrów organów administracji publicznej.

²⁹ Zgodnie z art. 35 u.s.d.g. minister ds. gospodarki może zwrócić się do gminy, na terenie której przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą, o zajęcie stanowiska w sprawie potwierdzenia danych potencjalnie niezgodnych z rzeczywistym stanem rzeczy. Natomiast organ gminy, po zbadaniu okoliczności sprawy udziela zobligowany jest do ustosunkowania się w formie postanowienia do kwestii wskazanej przez ministra.

³⁰ Zob. art. 37 ust 2 i ust 5 u.s.d.g.

³¹ Zob. art. 31 ust 2 u.s.d.g.

³² Zob. art. 34 ust 3 u.s.d.g.

³³ Art. 38 ust 1 u.s.d.g.

³⁴ Zastrzeżono jednak, że jawność CEIDG nie obejmuje informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, numeru PESEL oraz adresu zamieszkania przedsiębiorcy, o ile jest inny niż miejsce wykonywania działalności gospodarczej; Zob. art. 38 ust 1-2 u.s.d.g.

³⁵ Zob. art. 33 u.s.d.g.

wystąpić niezwłocznie z wnioskiem o sprostowanie, uzupełnienie lub wykreślenie wpisu^{36 37}.

Ponadto mając na uwadze potrzebę rozwoju współpracy gospodarczej z partnerami zagranicznymi oraz zwiększenie bezpieczeństwa międzynarodowego obrotu gospodarczego u.s.d.g. przewiduje również konieczność (możliwość) udostępniania danych w językach obcych.³⁸

Na podstawie powyższego wyraźnie widać, że jawność danych wpisanych w CEIDG ma wymiar formalny i materialny, a zatem jest oznaczona zdecydowanie bardziej precyzyjnie niż ma to miejsce na gruncie p.d.g..

W odróżnieniu do aktualnie obowiązującej konstrukcji EGD (przyjętej w p.d.g.) przepisy rozdziału 3 u.s.d.g., modernizując zasady legalizacji działalności gospodarczej, szczególną wagę przykładają zapewnieniu dostępu do danych o przedsiębiorcy i działalności gospodarczej. Stanowi to cechę istotną nowej regulacji. Zdecydowanie zbliża system ewidencjonowania działalności gospodarczej osób fizycznych do rejestracji sądowej właściwej pozostałym podmiotom. Obejmując dane wpisane do CEIDG jawnością formalną i materialną ustawodawca zapewni prawidłową realizację zadań informacyjno-legalizacyjnych w odniesieniu do przedsiębiorców będących osobami fizycznymi.

4. PODSUMOWANIE

Reasumując należy stwierdzić, że reforma systemu rejestracji działalności gospodarczej w Polsce, polegająca przede wszystkim na utworzeniu centralnego systemu teleinformatycznego, jest niezbędna dla zapewnienia właściwej i pożądanej formuły dostępu do informacji przedsiębiorcy. Po uzyskaniu mocy obowiązującej przez u.s.d.g., tj. z dniem 1 lipca 2011 r.:

1. dostęp do informacji zagwarantuje zcentralizowany system teleinformatyczny;
2. informacje będą powszechnie dostępne również w wersji elektronicznej;

³⁶ Zob. art. 33 u.s.d.g.

³⁷ Warto zaznaczyć, że zgodnie z art. 37 ust 6 u.s.d.g. dane o przedsiębiorcy, który zakończył wykonywanie działalności gospodarczej dostępne są do jedynie 6 miesięcy od dnia wykreślenia z CEIDG. Po upływie tego okresu są one archiwizowane, a dostęp możliwy na pisemny wniosek. Nie dotyczy to jednak firmy przedsiębiorcy oraz daty wykreślenia, które zawsze pozostają dostępne drogą internetową

³⁸ Zgodnie z art. 38 ust 3 u.s.d.g. Minister właściwy do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, języki obce, w jakich będą udostępniane opisy danych i informacji

3. gwarancje dostępu będzie realizował wyspecjalizowany w tym zakresie organ – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, koordynowana przez Ministra właściwego ds. gospodarki;
4. pomimo zachowania właściwości dwóch równoległych rejestrów dla celów legalizacyjnych – CEIDG i rejestru przedsiębiorców KRS – kompleksowe informacje o wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorcach i ich działalności gospodarczej wykonywanej na terytorium Polski zapewni CEIDG (niezależnie od tego czy przedsiębiorca jest osobą fizyczną, osobą prawną lub „ułomną osobą prawną”, a także niezależnie od miejsca zamieszkania bądź głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej dane o nim będą dostępne w CEIDG);
5. istotnemu poszerzeniu ulegnie zakres danych objętych wpisem, a więc i zakres informacji udostępnianych przez CEIDG, co w szczególności dotyczy to osób fizycznych i ich działalności gospodarczej, gdyż w aktualnym stanie prawnym zakres danych jest niewielki, zbyt uproszczony i wręcz uniemożliwia prawidłową realizację omawianej funkcji;
6. obejmując dane wpisane do CEIDG gwarancjami jawności formalnej i materialnej zmodernizowany system rejestracji zapewni prawidłową realizację zadań informacyjno-legalizacyjnych również w odniesieniu od działalności gospodarczej osób fizycznych.

Literature:

- C. Kosikowski, Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz, Warszawa 2011,
- Ł. Zamojski, Rejestracja spółek. Zagadnienia materialne i procesowe, Warszawa 2008,
- M. Szydło, Ewidencja Działalności Gospodarczej jako administracyjny rejestr przedsiębiorców, Kwartalnik Prawa Publicznego 2004, Nr 1,
- R. Dowgier, M. Etel, Zmiany w zakresie ewidencjonowania działalności gospodarczej oraz identyfikacji podatkowej przedsiębiorcy, PUG 2009, Nr 10,

Contact – email

etel.m@uwb.edu.pl

alielka@o2.pl